

Из упоредног права

Нови прописи из области привредног права у земљама у транзицији

Такозване земље у транзицији спроводе врло динамичне програме прилагођавања својих прописа у области привреде нормама које важе у развијеним земљама и привредним интеграцијама којима се, на одређени начин, приближавају.

Тако је у Бугарској донет нови пропис о међународном приватном праву - донет је трећи део Закона о облигацијама и уговорима под насловом "Уговорне облигације које се тичу сукоба закона". Ово је значајан пропис, јер ова материја није била до сада детаљније уређена. Ван регулисања су, међутим, остала питања сукоба закона у области накнаде штете и других облигација. У Бугарској су прописана и нова правила за приватизацију која посебно уређују понашање нових власника у периоду после спроведеног поступка продаје државног капитала, односно предвиђају контролу испуњења обавеза купаца. Донети су и прописи који уређују материју електронске трговине.

У Чешкој су прописи о хартијама од вредности измењени тако да је могуће да стране финансијске организације (инвестициони фондови) директно нуде своје "производе" клијентима у овој земљи. Нове одредбе прописа утврђују услове за овакве понуде, односно продаје хартија од вредности. Недавном изменом Трговачког законика забрањено је да једночлана трговачка друштва са ограниченом одговорношћу буду оснивачи других једноперсоналних друштава. У пракси је протумачено да се ова забрана односи и на друштва основана ван Чешке односно да ни страна једноперсонална предузећа не могу у Чешкој основати друштва у којима су она једини чланови.

У Мађарској је значајно либерализовано тржиште електричне енергије - донет је посебан закон који уређује питање промета електричне енергије, уз више пратећих подзаконских аката. Нови пословни модел уводи слободно тржиште енергијом, уз истовремено настојање да се искључе евентуалне негативне последице на снабдевање потрошача.

У Летонији су, између осталог, недавно донети и Закон о групама предузећа и Трговачки закон, који је сјединио одредбе више ранијих закона који су уређивали материју.

У Пољској је измењен и допуњен Закон о грађењу од 1994. чији је циљ да се упрости поступак за исходовање дозвола за отпочињање изградње. Пољска систематски, у неколико фаза од 2001. до приступања Европској унији 2004. дотерује и своје прописе о набавкама у јавном сектору. Нови Закон о заштити потрошача побољшава заштиту потрошача, уводи одређене измене у Грађански законик, те намеће оштрије услове продајцима.

И у Русији се даље одвија законодавна реформа у области хартија од вредности, са циљем да се заштите инвеститори и промовише слика земље са повољном инвестиционом климом. Донет је и нови Закон о стечају (трећи у последњих једанаест година - од 1992). Нови пропис, између осталог, отклања неке недостатке ранијих верзија закона (стечај је коришћен и као средство за тзв. "непријатељско" преузимање, за изигравање поверилаца итд.). Нови Закон је задржао исте разлоге и мерила за стечај, проширио је круг лица која могу да од суда затраже отпочињање поступка стечаја (поред самог субјекта, поверилаца и тужилаштва, сада поступак могу да покрећу и одређени државни органи који представљају државне интересе у поступку). Новина је и да се у поступку стечаја може спровести и финансијско реструктурирање чија је сврха да се поново успостави солвентност стечајног дужника. Поступак уводи суд на основу одлуке поверилаца и не може да траје дуже од две године.

У Словачкој је донет Закон о електронском потпису. Поред одредби којима се уређује стварање и коришћење електронског потписа, те одредби о правима и дужностима физичких и правних лица у вези са електронским потписом, као и о аутентификацији и заштити електронских докумената потписаних електронским потписом, закон мења одговарајуће одредбе низа других прописа - Грађанског законика, Закона о грађанском поступку, Закона о пореском поступку, Закона о управном поступку, Закона о кривичном поступку и других. Недавним изменама словачког Грађанског законика ојачан је положај хипотекарних поверилаца, односно питање хипотеке уређено тако да служи као сигурније средство заштите поверилаца у пословним трансакцијама.

У Албанији се доносе прописи који треба да обезбеде сигурност пословних трансакција које се одвијају преко банака, односно кроз банкарски систем. У том смислу, недавно донети Закон о осигурању депозита уређује питање осигурања депозита у банкама, као и пословање посебне институције - Агенције за осигурање депозита.

До краја 2002. Холандија је била земља са најновијим прописом у области грађанског права. Но, сада тај атрибут најновијег, најмодернијег грађанског законика носи пропис усвојен недавно у Естонији. Грађански законик Естоније садржи следеће делове: општа начела, право својине, облигационо право, наследно право и породично право.